

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/124/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5821201042
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Šulek
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5821201042.3

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Šuleka a členov senátu JUDr. Jany Kotrčovej a JUDr. Jany Vargovej, v spore žalobcov: 1/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX D. E. XXX X/ F. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX D. E. XXX, proti žalovaným: 1/ Consumer finance Holding, a.s, so sídlom Hlavné námestie 12, 060 01 Kežmarok, IČO: 35 923 130 (spoločnosť zanikla rozdelením), 2/ Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátenejší názov: VÚB, a.s., so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155, 3/ EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Prievozská 2, 821 09 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 35 724 803, žalovaní 2/ a 3/ právne zastúpení: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Prievozská 2, 821 09 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 53 255 739, 4/ AUKČNÁ SPOLOČNOSŤ s.r.o., so sídlom Kopčianska 10, 851 01 Bratislava, IČO: 46 141 341, v konaní o zdržanie sa výkonu záložného práva, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 5C/32/2021-206 zo dňa 28.2.2023, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o n e c h á v a n e d o t k n u t ý m** vo výroku I. a IV. o zastavení konania a náhrady trov konania voči žalovaným 1/, 2/, a 4/.

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. a III. **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. konanie voči žalovaným 1/, 2/ a 4/ zastavil, výrokom II. žalobu žalobcov voči žalovanému 3/ zamietol, výrokom III. žalovanému 3/ proti žalobcom 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% a výrokom IV. žalovaným 1/, 2/ a 4/ voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania nepriznal. Súd prvej inštancie zistil, že na súde sa viedlo konanie pod sp. zn. 1C/208/2016 proti žalovanému označenému ako Všeobecná úverová banka, a.s., so sídlom Mlynské Nivy 1, Bratislava, IČO: 31 320 155, jeho predmetom bolo určenie, že zmluva o úvere je neplatná a o uloženie povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie, konanie bolo na základe späťvzatia žaloby žalobkyňou 1/ (tam vystupujúcou len ako žalobkyňa) zastavené uznesením súdu zo dňa 9.10.2020, pod č.k. 1C/208/2016-153. Ďalej zistil, že medzi právnym predchodcom žalovaného 3/ - VÚB Banka, konajúcej prostredníctvom svojho zástupcu Consumer Finance Holding, a.s., Kežmarok, ktorý postúpil pohľadávku ku dňu 01.12.2017, vyplývajúcu zo Zmluvy o úvere č. HY 22219 na žalovaného 3/, bola uzavretá Zmluva o úvere, na základe ktorej bol právnym predchodcom žalovaného 3/ poskytnutý žalobcom úver vo výške 8.328,54 eur, čerpaný 08.07.2009. Mal za preukázané tvrdenie žalobkyne 1/ o tom, že prvýkrát došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru listom právneho predchodcu žalobcu zo dňa 06.04.2013 a to k tomuto dňu, pričom výška pohľadávky predstavovala sumu 10 751,49 eur, ku ktorej bolo potrebné pripočítať poplatky a zmluvnú pokutu 390,76 eur. Predmetný záväzok mali žalobcovia uhradiť do 30 dní od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru na tam označený účet zástupcu právneho predchodcu žalovaného - spoločnosti Consumer Finance Holding, a.s., Kežmarok. Z dôvodu, že žalobcovia začali so splácaním úveru, a zároveň uhradili sumu omeškaných splátok pred začatím dražby - 2905,30 eur (poštový peňažný poukaz - čl.26 spisu 1C/208/2016) a aj z dôvodu, že skutočne

nebolo preukázané, že by žalovaný (jeho predchodca uskutočnil výzvu podľa § 53 ods. 9 OZ), došlo následne dňa 21.01.2015 k opätovnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru, o čom svedčí list tohto predchodcu (čl.4), výška pohľadávky ku dňu 21.01.2015 bola vyčíslená na sumu 6372,52 eur s tým, že bolo nutné pripočítať poplatky a zmluvnú pokutu 390,76 eur. Poniženie zostatku úveru svedčí o tom, že žalobcovia po prvotnej výzve na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru (06.04.2013), pokračovali v zmluvnom vzťahu založeného úverovou zmluvou, pričom žalovaný 3/ (a aj jeho predchodca) tento stav akceptoval, v opačnom prípade by k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru podľa Zmluvy o úvere HY 22219 nepristúpil opätovne listom z 21.1.2015. Žalobcovia v splácaní jednotlivých splátok opäť pokračovali, keďže v roku 2015 žalobcovia uhradili splátky a to 26.1.2015 - 270 eur, dňa 11.2.2015 sumu 300 eur, dňa 17.6.2015 sumu 1700 eur, dňa 19.8.2015 sumu 200 eur a dňa 22.10.2015 sumu 100 eur.. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcovia boli v omeškaní od 20.03.2015 do 20.06.2015, t.j. tri mesiace, následne sa dostali do omeškania k 20.07.2015, k 20.09.2015 a potom k 20.11. a 20.12.2015. Žalovaný 3/ (jeho predchodca) potom podľa súdu prvej inštancie dôvodne pristúpil k zosplateniu úveru potom, čo žalobcovia boli vyzvaní na zaplatenie omeškaných splátok úveru a upozornení listom zo dňa 3.12.2015 na možnosť jeho zosplatenia, čo uskutočnil listom zo dňa 06.01.2016.

Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalobcom bol poskytnutý úver 8.328,54 eur na základe Zmluvy o poskytnutí úveru Hypopôžičky č. U22219-09 zo dňa 03.07.2009 veriteľom VÚB banka, a.s., ktorý nesplácali, a preto v roku 2011 sa začala (dobrovoľná) dražba nehnuteľností evidovaných na LV č. XXX k.ú. a obec D. E., ktorú odvrátili zaplatením omeškaných splátok a poplatkov spojených so začatím dražby - sumy 2905,30 eur a následne opäť v súlade s ust. § 53 ods. 9 a ust. § 565 OZ pre neplatenie splátok riadne a včas, t.j. omeškaniu žalobcov so splácaním úveru, došlo k zosplateniu úveru 06.01.2016. V poradí tretie „vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru bolo uskutočnené listom právneho predchodcu žalovaného 3/ zo dňa 06.01.2016, kde je už ako adresát uvedená žalobkyňa 1/ a žalobca 2/, týmto listom došlo k zosplateniu pohľadávky zo Zmluvy o úvere HY 22219-19 ku dňu 06.01.2016 vyčíslenej v sume 4 242,22 eur s tým, že žalobcovia 1/ a 2/ boli vyzvaní na vyplatenie celého úveru do 30 dní odo dňa vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, t.j. do 06.02.2016 a zároveň, boli upozornení, že márnym uplynutím stanovenej lehoty veriteľ okamžite pristúpi k realizácii záložného práva k nehnuteľnosti v súlade s dojednaniami v záložnej zmluve č. Z 22219-09. Uvedená výzva bola žalobkyňou 1/ doručená dňa 20.01.2016 a žalobcovi 2/ dňa 15.01.2016, keďže tento si zásielku v odbernej lehote neprevzal (počítajúc tri dni na prevzatie zásielky - pozn. súdu). Ešte predtým veriteľ - vyzval žalobcov 1/ a 2/ jeho listom zo dňa 03.12.2015 označenom ako „Posledný pokus o zmier pred vyhlásením splatnosti úveru“ k okamžitej úhrade nedoplatku na poskytnutom úvere na bývanie podľa Zmluvy HY 22219-19 v členení na sumy omeškaných splátok, poplatkov za upomienky s tým, že žalobcovia boli upozornení, že v prípade neuhradenia sumy v lehote najneskôr 5 dní odo dňa doručenia písomnosti, pristúpi k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru podľa čl. VI obchodných podmienok. Ohľadom doručenia tejto výzvy predložil žalovaný 3/ doručenkou s dátumom jej prevzatia žalobkyňou 1/ dňa 30.03.2015, čo je zrejme, že išlo o doručenie iného podania než podania označeného ako „posledný pokus o zmier pred vyhlásením splatnosti úveru“. Žalobkyňa 1/ však potvrdila, že druhý krát došlo k zosplateniu úveru, ktoré jej bolo zaslané v roku 2015, t.j. k obdobiu, ktoré deklaroval žalovaný 3/. Žalobcovia 1/ a 2/ na výzvu veriteľa na úhradu omeškaných splátok nereagovali, následkom čoho došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru ku dňu 06.01.2016 a veriteľ začal s výkonom záložného práva, čo oznámil žalobcom jeho podaním bližšie nedatovaným, avšak žalobcom 1/ a 2/ doručovanom, čo vyplýva z poštového podacieho hárku z 05.05.2016 a napokon aj jeho zápisu na LV č. XXX pre obec a k.ú. D. E., na ktorom je evidovaný záloh vo vlastníctve žalobcov. Z výpisu z účtu - histórie splácania úveru a jeho odfinancovania (čl. 186) súd zistil, že podľa vyššie citovanej zmluvy HY 22219-19 bol žalobcom poskytnutý úver 08.07.2009 vo výške 16 725,25 eur, pričom žalobcovia z poskytnutého úveru uhradili celkovo sumu 18 717,30 eur a to nasledovne; dňa 24.8.2009 - 262,1 eur, dňa 16.9.2009 - 262,1 eur, dňa 3.11.2009 - 262,1 eur, 22.12.2009 - 50 eur, dňa 4.1.2010 - 99 eur, dňa 15.1.2010 - 100 eur, dňa 8.2.2010 - 50 eur, dňa 16.3.2010 - 50 eur, dňa 22.3.2010 - 80 eur, dňa 13.4.2010 - 150 eur, dňa 4.5.2010 - 993,6 eur, dňa 26.7.2010 - 650 eur, dňa 29.9.2010 - 65 eur, dňa 15.10.2010 - 120 eur, dňa 15.10.2010 - 500 eur, dňa 10.11.2010 - 237,6 eur, dňa 29.12.2010 - 50 eur, dňa 10.1.2011 - 150 eur, dňa 23.2.2011 - 100 eur, dňa 14.4.2011 - 200 eur, dňa 19.4.2011 - 200 eur, dňa 28.4.2011 - 300 eur, dňa 11.8.2011 - 1620,6 eur, dňa 15.8.2011 - 265 eur, dňa 20.9.2011 - 262,1 eur, dňa 20.10.2011 - 262,1 eur, dňa 21.11.2011 - 262,1 eur, dňa 19.12.2011 - 262,1 eur, dňa 20.1.2012 - 262,1 eur, dňa 20.2.2012 - 262,1 eur, dňa 20.3.2012 - 262,1 eur, dňa 20.4.2012 - 262,1 eur, dňa 21.5.2012 - 262,1 eur, dňa 22.6.2012 - 262,1 eur, dňa 1.8.2012 - 262,1 eur, dňa 28.8.2012 - 262,1 eur, dňa 19.10.2012 - 80 eur, dňa 23.11.2012 - 190 eur, dňa 8.4.2013 - 1200 eur, dňa 9.5.2013 - 400 eur, dňa 31.5.2013 - 265 eur, dňa 22.7.2013 - 400 eur, dňa 2.9.2013 - 100 eur, dňa 15.10.2013 - 400 eur, dňa 4.12.2013 - 100 eur, dňa 20.1.2014 - 350 eur, dňa 25.2.2014 - 200

eur, dňa 28.3.2014 - 200 eur, dňa 7.4.2014 - 300 eur, dňa 24.4.2014 - 300 eur, dňa 5.5.2014 - 200 eur, dňa 17.7.2014 - 500 eur, dňa 21.8.2014 - 300 eur, dňa 24.9.2014 - 400 eur, dňa 28.11.2014 - 300 eur, dňa 26.1.2015 - 270 eur, dňa 11.2.2015 - 300 eur, dňa 17.6.2015 - 1700 eur, dňa 19.8.2015 - 200 eur, dňa 22.10.2015 - 100 eur. Sumu vo výške 13.048,20 eur žalobca započítal na istinu úveru a sumu vo výške 5.669,10 eur žalobca ako postupca započítal na príslušenstvo úveru. Súd prvej inštancie konštatoval, že úverová zmluva je zmluva spotrebiteľská, rovnako ako zmluva o záložnom práve. Podľa Zmluvy o poskytnutí úveru „HypoPôžička“ č. U 22219-09 bola dohodnutá splátka 262,10 eur, pričom prvá splátka bola splatná 20.08.2009, posledná splátka bola splatná 20.07.2016, lehota splatnosti bola rozvrhnutá na 84 kalendárnych mesiacov od poskytnutia úveru - 08.07.2009. Žalobcovia vzniesli námietku premlčania a to jednak premlčania splátok úveru (pohľadávky) žalovaného 3/ (na tohto bola postúpená pohľadávku jeho právneho predchodcu, nesporná skutočnosť) a jednak premlčania záložného práva. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že námietka nie je dôvodná. Súd prvej inštancie mal za to, že žalovaný 3/ (jeho predchodca) v dôsledku neplnenia dlhu riadne a včas, listom z 06.01.2016 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, záväzok žalovaných vyčíslený v sume 4 242,22 eur sa stal splatný 06.01.2016, pričom prvou nezaplatenou splátkou bola splátka splatná 20.03.2015, od 21.03.2015 začala plynúť premlčacia doba, ktorá sa týkala všetkých zosplatených splátok, premlčacia doba potom uplynula 21.03.2018. Nárok žalovaného 3/ na zaplatenie sumy úveru 4 242,22 eur s príslušenstvom je potom premlčaný. Žalovaný 3/ po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru začal s výkonom záložného práva, čoho dôkazom je bližšie nedatované oznámenie, doručované žalobcom jeho listom podaným na pošte dňa 05.05.2016 a Okresnému úradu, odboru katastrálnemu, čo je zrejme z jeho evidencie v katastri nehnuteľnosti na LV č. XXX k.ú. a obec D. E. - čo je v súlade s ust. § 1511 ods. 1 a 4 OZ.

2. Súd prvej inštancie konštatoval, že premlčaniu podlieha aj záložné právo, čo vyplýva z ust. § 100 ods. 2 OZ a premlčí sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote v zmysle § 101 OZ. Námietku premlčania záložného práva môže vzniesť iba záložca a po prvýkrát tak môže úspešne urobiť až v momente, keď uplynula aj premlčacia doba zabezpečovanej pohľadávky a nielen trojročná premlčacia doba pre premlčacie práva záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu. Premlčacia doba potom v tomto prípade začína plynúť od momentu, kedy sa mohlo záložné právo vykonať po prvý raz. V zmysle čl. VI zmluvy o záložnom práve (čl. 44 z konania 1C/208/2016) sa zmluvné strany dohodli, že ak nebude pohľadávka veriteľa riadne a včas splnená, upovedomí záložný veriteľ záložcu a dlžníka o začatí a spôsobe výkonu záložného práva a z výťažku uspokojí zabezpečenú pohľadávku aj v prípade, že je premlčaná. K tomuto oznámeniu ako už bolo vyššie konštatované, došlo listom odoslaným žalovaným 3/ ako záložným veriteľom 05.05.2016 a doručeným dňa 08.05.2016, (počítajúc 3 dni na doručenie), kedy začala žalovanému 3/ ako záložnému veriteľovi plynúť premlčacia lehota na domáhanie sa uspokojenia zo zálohu, ktorej márne uplynutie by nastalo dňa 08.05.2019. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za to, že došlo k premlčaniu výkonu záložného práva, nakoľko lehota na jeho vykonanie opakovane spočívala, a to v období od 15.06.2018 do 06.07.2021 (t.j. od vydania do zrušenia neodkladného opatrenia v rozsahu 18 mesiacov a 21 dní), podľa § 112 OZ, jej plynutie opäť nastalo 07.07.2021 do 01.10.2017 (2 mesiace a 24 dní), kedy opäť došlo k jej spočívaniu počas tohto konania (vydania neodkladného opatrenia a toto spočívanie trvá (do vydania meritórneho rozhodnutia v danej veci). Premlčacia doba je 3 roky (36 mesiacov), pričom spolu z nej uplynulo 28 mesiacov. Preto podľa súdu prvej inštancie námietka premlčania výkonu záložného práva vznesená záložnými dlžníkmi - žalobcami nebola dôvodná a preto nebráni súdnej vymáhateľnosti premlčaného práva (pohľadávky). Súd preto žalobu žalobcov voči žalovanému 3/ zamietol. O nároku na náhradu trov konania v pomere medzi žalobcami 1/ a 2/ proti žalovanému 3/ súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj len „CSP“) a z dôvodov podľa § 255 ods. 1 CSP a plne úspešnému žalovanému 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia. Domáhali sa toho, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Odvolanie odôvodnili podľa § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP. Namietali, že žalovaný sa dodnes nedomáhal súdnou cestou uhradenia spornej pohľadávky v objektívnej trojročnej premlčacej dobe, sám súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení skonštatoval, že došlo k premlčaniu pohľadávky a nakoľko žalovaný nepodal na súd žalobu voči žalobcom o plnenie, nedošlo k spočívaniu premlčacej doby záložného práva. Žalobcovia mali za to, že rovnako ako sa premlčala pohľadávky došlo takisto k premlčaniu záložného práva v prospech žalovaného. Poukázali na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 9CoCsp/22/2020 a v ňom uvedené právne závery.

4. Žalovaný 3/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na právne závery vyjadrené v uznesení Najvyššieho súdu SR so sp. zn. 6Cdo/71/2021 zo dňa 27.01.2022 a uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo/220/2018 zo dňa 31.05.2021, podľa ktorých začatie výkonu záložného práva má priamy súvis s plynutím premlčacej doby záložného práva, a teda podľa názoru žalovaného 3/, pokiaľ sa začalo s výkonom záložného práva v premlčacej dobe, tak ako v prejednávacom prípade, tak sa nemožno úspešne dovolať premlčania výkonu záložného práva. Záverom žalovaný 3/ uviedol, že žalobcovia hneď po vykonaní úkonov smerujúcich k výkonu záložného práva, resp. k uskutočneniu dobrovoľnej dražby opakovane bránia vo výkone záložného práva a svojimi účelovými krokmi (iniciováním nedôvodných súdnych konaní a podávaním návrhov na nariadenie neodkladných opatrení) robia prietahy v riadnom vykonaní tohto práva. Žalovaný 3/ sa plne stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie a poukázal na záver súdu, že v zmysle konania žalobcov, ktorí nedôvodnými návrhmi na nariadenie neodkladného opatrenia znemožnili výkon záložného práva v časovom období ich platnosti, ani len neuplynula trojročná premlčacia doba výkonu záložného práva keďže žalovaný 3/ ako záložný veriteľ ani objektívne nemal k dispozícii tri roky na uplatnenie jeho práv záložného veriteľa. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že s ohľadom na nariadené neodkladné opatrenia žalovaný 3/ nemohol pokračovať vo výkone záložného práva, keďže samotní žalobcovia účelovým iniciovaním súdnych konaní zabránili jeho ďalšiemu pokračovaniu. Pokiaľ teda žalovaný 3/ ako záložný veriteľ nemohol počas platnosti neodkladného opatrenia riadne svoje záložné právo vykonávať, práve v dôsledku konania žalobcov, podľa názoru žalovaného 3/ by ani súd následne nemal prihliadnuť na námietku premlčania výkonu záložného práva vznesenú žalobcami. V tomto smere považuje žalovaný 3/ námietku premlčania vznesenú zo strany žalobcov nie len za nedôvodnú – s ohľadom na neuplynutie premlčacej doby výkonu záložného práva – ale aj za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi a súd by na takto vznesenú námietku premlčania ani nemal prihliadať.

5. Žalobcovia v písomnej replike k vyjadreniu žalovaného 3/ uviedli, že počas nariadených predbežných opatrení žalovaný 3/ nemohol pristúpiť k výkonu záložného práva, uvedená skutočnosť mu však nebránila uplatniť svoje právo k pohľadávke zabezpečenej záložným právom, v dôsledku čoho by došlo k spočinutiu plynutia premlčacej doby. Poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 4Cdo/41/2021 zo dňa 27.02.2023. Ďalej uviedli, že majú na veci naliehavý právny záujem nakoľko dodnes nie je vyriešená otázka existencie či neexistencie záložného práva na nehnuteľnostiach vo vlastníctve záložcu a stále hrozí záložcovi výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou. Poukázali na náležitosti Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam. Mali za to, že uvedená záložná zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom, a preto nevzniklo záložcovi záložné právo k nehnuteľnostiam. Žalobcovia majú za to, že záložná zmluva neobsahuje podstatné náležitosti, ktoré podľa ust. § 151b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka má obsahovať. Predovšetkým nie je presne určená pohľadávka a záloh a zároveň vzhľadom na túto skutočnosť by mala byť určená najvyššia hodnota istiny, do ktorej sa pohľadávka nezabezpečuje, avšak záložná zmluva neobsahuje najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje. Záložná zmluva totiž vôbec neurčuje ani hodnotu zabezpečených pohľadávok ani najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávky zabezpečujú. Nakoľko záložná zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom, nebolo zriadené záložcovi záložné právo k nehnuteľnostiam ktoré sú uvedené v tejto zmluve, ako záloh a preto na jej základe nevzniklo záložcovi záložné právo k týmto nehnuteľnostiam. Poukázali na právoplatný rozsudok Okresného súdu v Dunajskej Strede č. k. 6C/103/2011.

6. Žalovaný 3/ v písomnej duplike k replike žalobcov uviedol k uzneseniu Najvyššieho súdu SR so sp. zn. 9Cdo/49/2022 z 28.02.2023, že uvedené rozhodnutie predstavuje výlučne naplnenie dovolacieho dôvodu zmätočnosti – nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (t. j. nie právneho posúdenia otázky plynutia premlčacej doby) z dôvodu, že sa odvolací súd nevysporiadal s námietkami uvedenými v podanom odvolaní, pričom závery odvolacieho súdu vo vzťahu k posúdeniu námietky premlčania ako námietky uplatnenej v rozpore s dobrými mravmi boli podľa názoru dovolacieho súdu protichodné. Žalovanému 3/ nebola zrejmá námietka žalobcov, že majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keďže samotný súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na určení, že záložné právo na predmetných nehnuteľnostiach neexistuje avšak uvedená skutočnosť dokonca ani nebola dôvodom zamietnutia žaloby o určenie neexistencie záložného práva a preto sa žalovaný 3/ ďalej k otázke naliehavého právneho záujmu nevyjadruje. Vo vzťahu k námietkam žalobcov týkajúcich sa náležitostí Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. Z 22219-09 z 03.07.2009 (ďalej len „Záložná zmluva“) žalovaný 3/ uviedol, že boli vykonané po uplynutí lehoty na podanie odvolania a preto žalovaný 3/ má za to, že na uvedené námietky nemožno v zmysle ust. § 362 a nasl.

Civilného sporového poriadku v odvolacom konaní prihliadať. Napriek, podľa názoru žalovaného 3/, neprípustným novotám v odvolacom konaní si žalovaný 3/ dovoľuje k náležitostiam Záložnej zmluvy poukázal na komentár k Občianskemu zákonníku. Žalovaný 3/ vyjadril právny názor, že Záložná zmluva nepochybne obsahuje nie len určenie pohľadávky, ktorá sa záložným právom zabezpečuje ale aj najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje (25.300,00 €) a nezameniteľné určenie zálohu. Námietky žalobcov z uvedeného dôvodu považoval žalovaný 3/ za účelové a nedôvodné, a to osobitne s dôrazom na zjavné popieranie obsahu samotnej Záložnej zmluvy.

7. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k duplike žalovaného 3/ namietali platnosť právneho úkonu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti zo dňa 06.04.2013, ako aj dňa 21.01.2015.

8. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), súc viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379, § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario odvolaním napadnuté výroky II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s poukazom na nasledovné.

9. Odvolací súd konštatuje, že spornou je otázka premlčania výkonu záložného práva viazuceho na nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalobcov, a teda či súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým zisteniam ohľadne začatia plynutia premlčacej doby, a či tieto následne správne právne posúdil.

10. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

11. Podľa § 37 ods. 1 OZ právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

12. Podľa § 53 ods. 9 OZ (v minulosti ods. 8) ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

13. Podľa § 565 OZ ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

14. Podľa § 295 CSP súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

15. Odvolací súd konštatuje, že úlohou súdu prvej inštancie pri skúmaní žaloby je aj prihliadnutie na prípadnú absolútnu neplatnosť právnych úkonov. Preto pri skúmaní dôvodnosti žaloby spotrebiteľa sa musí sústrediť na to, či jednotlivé právne úkony vykonané vo vzťahu k spotrebiteľovi sú platné. Nevyhnutnou podmienkou platnosti zosplatenia úveru pri spotrebiteľskej zmluve je, aby boli dodržané podmienky podľa §53 ods. 9 OZ a § 565 OZ v súlade s podmienkou určitosti podľa §37 ods. 1 OZ. A teda spotrebiteľ dlžník musí byť vyzvaný na zaplatenie splátky, s ktorou je v omeškaní dlhšie ako tri mesiace s určením lehoty nie kratšej ako 15 dní, a to do splatnosti najbližšej splátky. Ak nie sú splnené tieto podmienky, nemôže veriteľ pristúpiť k jednorazovému zosplateniu celej pohľadávky (úveru). Ak napriek nedodržaniu uvedených zákonných povinností pristúpi veriteľ k zosplateniu celého úveru, takýto právny úkon je neplatný pre rozpor so zákonom, nakoľko nebol dodržaný zákonný postup. Výzva na zaplatenie konkrétnej dlžnej splátky musí byť jasná a určitá, aby dlžník mal možnosť uvedenú splátku uhradiť a tým zabrániť zosplateniu celého úveru. Uvedené obmedzenia možnosti zosplatiť úver, predstavujú ochranu spotrebiteľa pred veriteľom a súčasne majú motivovať dlžníka uhrádzať svoje splatné záväzky.

16. Odvolací súd má za to, že z obsahu výzvy zo dňa 03.12.2015 na č.l. 128 nemožno spoľahlivo určiť, pre ktorú splátku mieni veriteľ úver zosplatiť, zvlášť ak veriteľ žiada zaplatenie sumy 1202,30 eur, pričom splátky boli dohodnuté na sumu 262,10 eur. Odvolací súd má za to, že v uvedenej listine absentuje informácia vo vzťahu ku ktorej konkrétnej splátke bol žalovaný v omeškaní (a nedá sa ani vyvodiť), hoc § 53 ods. 9 ako aj § 565 Občianskeho zákonníka odkazujú na to, že právo veriteľa žiadať zaplatenie celej pohľadávky je naviazané na nezaplatenie niektorej z dohodnutých splátok. Neuvedenie takejto

konkrétnej splátky dostáva dlžníka do situácie kedy nevie v dôsledku, ktorej dlžnej splátky bude jeho dlh zosplatnený a nevie tak ani s úhradou, ktorých konkrétnych splátok je v omeškaní, a ktorých vykonanie by odvrátilo hrozbu okamžitej splatnosti celého dlhu. Takéto neuvedenie, konkrétnej splátky v dôsledku ktorej má byť resp. je predčasne zosplatňovaný celý dlh dlžníka, je skutočnosťou zakladajúcou absolútnu neplatnosť právneho úkonu pre jeho neurčitosť (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Takýto nedostatok právneho úkonu súd skúma z úradnej povinnosti (ex off) aplikujúc zásadu, že súd pozná právo (iura novit curia). Odhliadnuc od uvedeného je nevyhnutné, aby doručenie takejto výzvy bolo v konaní riadne preukázané tak, aby o tejto skutočnosti nevznikli pochybnosti, nakoľko samotné nepreukázanie doručenia výzvy má za následok neplatnosť zosplatnenia.

17. Ak súd dospeje k záveru, že neplatný je právny úkon výzvy na zaplatenie úveru pred zosplatnením úveru, je potrebné skúmať platnosť samotného zosplatnenia úveru, ktoré je viazané práve na výzvu na zaplatenie. Na podklade neplatného právneho úkonu, nemožno vykonať ďalší platný právny úkon, a preto aj zosplatnenie úveru vykonané, na podklade neplatnej výzvy na zaplatenie bude trpieť vadou absolútnej neplatnosti, nakoľko neboli splnené zákonné podmienky na jeho realizáciu.

18. Následne sa potom je nevyhnutné zaoberať okolnosťou, či pre neplatne zosplatnenú pohľadávku bolo možné realizovať právny úkon začatia výkonu záložného práva, a teda je potrebné posudzovať aj platnosť tohto právneho úkonu. Až keď sa súd vysporiada so všetkými vyššie uvedenými otázkami, môže posudzovať otázku, či výkon záložného práva je alebo nie je premlčaný.

19. Na základe vyššie uvedených skutočností má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a predčasným právnym záverom, a preto napadnuté výroky II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolaním nenapadnuté výroky I. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie súd ponechal nedotknuté.

20. Ďalej odvolací súd dáva do pozornosti súdu prvej inštancie, že došlo k zmene posudzovania otázky plynutia premlčacej doby, ktorá sa už neurčuje podľa dátumu splatnosti splátky, pre ktorú bol úver zosplatnený. V spotrebiteľských veciach podľa § 53 ods. 9 OZ vo všeobecnosti začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Až vtedy sa môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát. (§ 101 OZ). V spotrebiteľských vzťahoch sa vylučuje uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 OZ a pri premlčaní práva dovolateľa na zaplatenie celej pohľadávky sa pri strate výhody splátok (§ 565 OZ) spravuje začiatok plynutia premlčacej lehoty všeobecným ustanovením § 101 OZ. Veriteľ sa môže po prvý raz domáhať svojho práva na súde prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa s plnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatnenie).

21. Úlohou súdu prvej inštancie bude nanovo posúdiť nárok žalobcu v súlade so závermi vyslovenými odvolacím súdom, pričom bude potrebné sa vysporiadať aj s ďalšími námietkami strán, ktoré boli v rámci konania vznesené. Po doplnení dokazovania, ustálení skutkového stav súd prvej inštancie vo veci nanovo rozhodne.

22. Odvolací súd súčasne vzhľadom na charakter sporu dáva sporovým stranám na zváženie možnosti mimosúdneho urovnania sporu, pri ktorom by bola riešená otázka splatenia aspoň časti záväzku zo strany žalobcov a následného zániku záložného práva v dôsledku splnenia záväzku.

23. O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci samej v súlade s § 396 ods. 3 CSP.

24. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).